

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/238/2022
Identifikačné číslo spisu:	1117217057
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1117217057.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobcu M. A., nar. U., bytom C., zastúpeného SHM PARTNERS s. r. o., so sídlom Svätoplukova 28, Bratislava, proti žalovanej Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Štefánikova 8, Bratislava, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 17Csr/1/2017 (v súčasnosti na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-17Csr/1/2017), o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2022 sp. zn. 16CoSr/1/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobcovi priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 28. februára 2020 č. k. 17Csr/1/2017-232 zrušil rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie so sídlom Rajska 15/A, 811 04 Bratislava pod spisovou značkou II/2015-69 z 20. 03. 2017 (výrok I.) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

1.1. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca preukázal opodstatnenosť dôvodov na zrušenie rozhodcovského spotrebiteľského rozsudku z dôvodov v zmysle ustanovenia § 45 ods. 1 písm. b), d), f), g), i) a l) zák. č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj zák. č. 335/2014 Z. z.). Stály rozhodcovský súd sa vydaním rozsudku z 20. 03. 2017 bez nariadenia termínu pojednávania dopustil porušenia ustanovenia § 45 ods. 1 písm. b), čo žalobca preukázal najmä obsahom rozhodcovského uznesenia č. II/2015-69 z 20. 02. 2017 (č. l. 51), na základe ktorého rozhodcovský súd ústne pojednávanie vytýčené na deň 22. 02. 2017 o 13.00 hod. odročil. Podľa názoru súdu však k takémuto prekvapivému postupu rozhodcovského súdu nebol dôvod, a to jednak s prihliadnutím na obsah výrokovej časti uznesenia rozhodcovského súdu z 20. 02. 2017

(žalobca mal právo reálne očakávať, že vo veci bude nariadený nový termín, ktorého sa bude môcť zúčastniť). Žalobca teda preukázal, že rozhodcovské konanie nemalo charakter len písomného konania, ale bolo v ňom minimálne jedenkrát nariadené aj ústne pojednávanie. Žalobcovi preto vzniklo legitímne očakávanie, že súd po odročení pojednávania dňa 20. 02. 2017, nariadi vo veci nový termín pojednávania, na ktoré predvolá aj svedkyňu B.. K dôvodu podľa písm. d) súd uviedol, že aj keď rokovací poriadok neobsahuje ustanovenia o tom, ako má rozhodcovský súd postupovať pri doručovaní vyjadrenia žalovanej žalobcovi, s prihladením na ustanovenie § 70 zák. č. 335/2014 Z. z. použitie štatútu, rokovacieho poriadku a ostatných predpisov stáleho rozhodcovského súdu nesmie viesť k znevýhodneniu spotrebiteľa oproti dodávateľovi. Z tohto dôvodu, ak rozhodcovský súd nevyčkal na vyjadrenie žalobcu v 30-dňovej lehote, uvedenej v oznámení zo 17. 03. 2017, vydaním rozsudku dňa 20. 03. 2017 porušil právo žalobcu na spravodlivý proces, čo zakladá dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku v celom rozsahu. K písm. f) bolo dôvodené, že rozhodcovský súd na základe uznesenia z 31. 01. 2017 nariadil pojednávanie na deň 22. 02. 2017, v rámci ktorého malo dôjsť k vykonaniu dôkazu výsluchom svedkyne V. B. navrhutej žalobcom s tým, aby žalobca zabezpečil účasť tohto svedka na pojednávaní. Po odročení pojednávania v ďalšom priebehu dokazovania už rozhodcovský súd ďalej nepredvolal svedkyňu, ale namiesto toho 20. 03. 2017 prekvapivo vydal rozsudok, a to bez nariadenia nového termínu ústneho pojednávania a bez predvolania menovanej svedkyne. Takýto zmätočný postup rozhodcovského súdu, ktorý predčasným vydaním rozsudku odoprel žalobcovi právo na výsluch svedkyne na pojednávaní, za účelom zistenia skutkového stavu a preukázania dôvodnosti žaloby, a bez toho, aby vyčkal na vyjadrenie žalobcu k námietke premlčania (prípadne na uplynutie 30-dňovej lehoty pokiaľ ide o vyjadrenie žalobcu k námietke premlčania), mal vplyv na výsledok sporu, čím žalobca preukázal dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku v celom rozsahu. Nevypočutím menovanej svedkyne a nezohľadnením vyjadrenia žalobcu k námietke premlčania došlo i k naplneniu dôvodu na zrušenie rozhodcovského rozsudku i podľa písm. g) predmetného ustanovenia. Žalobca preukázal, že ak rozhodcovský súd predčasným vydaním rozhodcovského rozsudku dňa 20. 03. 2017 zmaril právo žalobcu vyjadriť sa k podaniu žalovanej zo 16. 03. 2017, porušil právo žalobcu na spravodlivý proces. Rozhodcovský súd pri vydávaní rozsudku nemohol zohľadniť prípadné vyjadrenie žalobcu k námietke premlčania žalovanej, čo mohlo mať vplyv na správne zistenie skutkového stavu. Pokiaľ žalobca napadol rozhodcovský rozsudok z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, najmä pokiaľ ide o záver stáleho rozhodcovského súdu o premlčaní nároku, uvedený dôvod korešponduje s tým, že súd bez ďalšieho nenariadil nový termín ústneho pojednávania. Vydanie rozsudku bez toho, aby bola vypočutá svedkyňa, resp. bez toho, aby súd preskúmal prípadné argumenty žalobcu k námietke premlčania, mohlo mať zjavne za následok nesprávne právne posúdenie celého sporu, čo bolo dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ods. 1 písm. l) zák. č. 335/2014 Z. z.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 31. mája 2022 sp. zn. 16CoSr/1/2021 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku konštatoval, že sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v súvislosti s námietkou žalovanej uviedol, že nie je možné vylúčiť, že jedno pochybenie rozhodcovského súdu môže súčasne naplniť viacero dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Avšak to, pod ktorý z dôvodov zrušenia súd zistené pochybenie podradí, závisí od toho, či a akým spôsobom ten-ktorý dôvod je zákonom vymedzený, a či sa svojím zákonným definičným vymedzením všeobecného charakteru neprekrýva s iným dôvodom. V súvislosti s dôvodom zrušenia podľa § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. ide o vyjadrenie požiadavky toho, aby účastníci spotrebiteľského rozhodcovského konania mali možnosť predkladať spotrebiteľskému rozhodcovskému súdu svoje skutkové a právne argumenty, a tiež oboznámiť sa a vyvrátiť argumenty uplatnené v konaní protistranou. A i keď tento dôvod žaloby o zrušenie spotrebiteľského rozhodcovského rozsudku sa bude vzťahovať najmä na prípady, ak účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania o konaní vôbec nevedel, nie je možné vylúčiť, že sa bude vzťahovať aj na prípady pochybenia takej intenzity a závažnosti, kedy účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania o konaní síce vedel, ale postupom rozhodcovského súdu mu v konečnom dôsledku bola znemožnená účasť na konaní. V súvislosti s bodom d) ustanovenia § 45

zákona č. 335/2014 Z. z. uviedol, že sa značne prekrýva s bodom b) § 45 zákona č. 335/2014, ktorý obsahuje dôvody závažnejšieho charakteru v porovnaní s dôvodmi podľa písmena d), aj preto sa podľa písmena b) nevyžaduje, aby tieto procesné pochybenia mohli mať vplyv na výsledok sporu. Neobstojí tvrdenie žalovanej, že ak rozhodcovskému súdu zákon č. 335/2014 Z. z. a rozhodcovský poriadok umožňovali rozhodnúť bez pojednávania a bez vyčkávania na vyjadrenie žalobcu, nemohol porušiť právo žalobcu na spravodlivý proces, ani sa dopustiť namietaných väd, nakoľko to bol práve rozhodcovský súd, ktorý rozhodol, že nariadi pojednávanie a rozhodol o tom, že vyzve žalobcu na vyjadrenie k námietke premlčania. Ak potom rozhodcovský súd vyzval žalobcu na vyjadrenie k námietke premlčania, je zrejmé, že považoval za potrebné poznať stanovisko žalobcu. Ak však nevyčkal na uplynutie lehoty ani na vyjadrenie žalobcu, konal v rozpore so zákonom (§ 15 zákona č. 335/2014 Z. z.) ako aj rokovacím poriadkom (čl. 15 bod 3). Odvolací súd sa vyjadril aj k ďalšiemu obsahu odvolania.

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Taktiež namietala vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorej sa mal odvolací súd dopustiť tým, že svoje rozhodnutie neodôvodnil adekvátnym a zákonným spôsobom a nevysporiadal sa so všetkými relevantnými odvolacími dôvodmi žalovanej a neprihliadol na úpravu spotrebiteľského konania v rokovacom poriadku stáleho rozhodcovského súdu a námietky vyhodnotil ako v prípade štandardného sporu pred všeobecným súdom. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí neuviedol ani podstatný obsah odvolacích námietok odvolateľa. Reálne sa zaoberal iba vlastnými úvahami. Z rozhodnutia nie je zrejmé, či a aké právne predpisy odvolací súd aplikoval a čo považoval za správny postup rozhodcovského súdu. S výnimkou odkazu na čl. 15 bod 3 rokovacieho poriadku odvolací ani prvoinštančný súd vôbec neaplikovali rokovací poriadok. Ani v prípade čl. 15 bod 3 rokovacieho poriadku však nie je zrejmé, či súd prihliadol na skutočnosť, že stanovisko strany sa zohľadňuje (a teda sa na jeho doručenie čaká), iba ak je to potrebné. Pokiaľ šlo o prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka vymedzila právnu otázku, ktorú mal nesprávne posúdiť odvolací súd nasledovne: „Môže súd zrušiť rozhodcovský rozsudok v zmysle § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. z dôvodu, že rozhodcovský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP), bez ohľadu na naplnenie konkrétnych podmienok § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z.“ Podľa dovolateľky, ak bolo žalobcovi umožnené podať žalobu, vyjadrenia, zúčastniť sa na pojednávaní, nie je dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. situácia, keď rozhodca v súlade rokovacím poriadkom už nečaká na ďalšie vyjadrenia strán sporu a nenariadi pojednávanie. Osobitne to platí, ak žalobcovi bolo umožnené zúčastniť sa na konaní, toto právo využil, a rozhodca mohol rozhodnúť na základe skutočností, ktoré vyšli najavo v doterajšom priebehu konania. Súd podľa § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. nemôže skúmať, či došlo k znemožneniu, aby strana uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Takýto dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku neexistuje, v dôsledku čoho je nutné § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. vykladať tak, že nie je totožný s § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že okrem § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. bolo podľa odvolacieho súdu potrebné zrušiť predmetný rozhodcovský rozsudok aj podľa § 45 ods. 1 písm. d) zákona č. 335/2014 Z. z. Dovolačný dôvod zo strany dovolateľky nie je naplnený. Navrhol preto dovolanie žalovanej odmietnuť, prípadne zamietnuť a priznať mu plnú náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Žalovaná v dovolacej replike uviedla, že pokiaľ ide o § 45 ods. 1 písm. d) zákona č. 335/2014 Z. z., tento dôvod súd prvej inštancie vôbec neaplikoval a odvolací súd rozšíril odvolací prieskum.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v

súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava prípustnosti dovolania. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V danom prípade dovolateľka prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Podľa presvedčenia žalovanej je jej dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

12. Dovolací súd vo vzťahu k označenému dovolaciemu dôvodom zdôrazňuje, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň a) pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých ustanovenie § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka

právna, teda v žiadnom prípade nie otázka skutková. Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

14. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o otázku skutkovú). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

15. Dovolací súd v súvislosti s dovolacími dôvodmi začal s posudzovaním prípustnosti dovolania pokiaľ ide o otázku, ktorú dovolateľka sformulovala v súvislosti s prípustnosťou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľka ju vymedzila nasledovne: „Môže súd zrušiť rozhodcovský rozsudok v zmysle § 45 ods. 1 písm. b) zák. č. 335/2014 Z. z. z dôvodu, že rozhodcovský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP), bez ohľadu na naplnenie konkrétnych podmienok § 45 ods. 1 písm. b) zák. č. 335/2014 Z. z.“

15.1. Pokiaľ ide o vymedzenie tejto otázky dovolací súd konštatuje, že v tejto časti dovolanie nenapĺňa obsahové požiadavky vymedzenia právnej otázky podľa ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP. Na jej právnom posúdení totiž odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil, ani ju neposudzoval.

16. Podľa § 45 ods. 1 zák. č. 335/2014 Z. z., účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak

- a) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nemal spôsobilosť uzavrieť spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu,
- b) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu alebo o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo mu nebolo umožnené sa zúčastniť na spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní,
- c) rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, alebo sa ním rozhodlo o veci, ktorá je podľa tohto zákona vylúčená zo spotrebiteľského rozhodcovského konania,
- d) stály rozhodcovský súd nebol ustanovený v súlade s týmto zákonom, v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa nepostupovalo v súlade s ustanoveniami tohto zákona a uvedený nedostatok mohol mať vplyv na výsledok sporu,
- e) spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy,
- f) stály rozhodcovský súd nenariadil ústne pojednávanie, hoci spotrebiteľ jeho nariadenie navrhoval podľa § 34 ods. 2 a z okolností uvedených v návrhu na nariadenie ústneho pojednávania vyplývala potreba jeho nariadenia najmä z dôvodu, že bez ústneho pojednávania sa nebolo možné vysporiadať s návrhmi a tvrdeniami spotrebiteľa, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- g) v konaní nebol správne zistený skutkový stav tým, že stály rozhodcovský súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy, nevykonával navrhované dôkazy alebo neumožnil spotrebiteľovi predložiť dôkazy, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- h) vo veci rozhodoval zaujatý rozhodca,

- i) stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- j) rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom,
- k) výkon rozhodcovského rozsudku by bol v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky,
- l) rozhodcovský rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

17. Pre účely dovolacieho konania je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie konštatoval existenciu dôvodov na podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle ustanovenia § 45 ods. 1 písm. b), d), f), g), i) a l) zák. č. 335/2014 Z. z. a žalobca ich opodstatnenosť podľa súdu v celom rozsahu preukázal. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatoval správnosť jeho dôvodov. Osobitne sa zaoberal ustanoveniami § 45 ods. 1 písm. b) a d) zák. č. 335/2014 Z. z. Okrem iného uviedol, že medzi nimi dochádza k značnému prekrytiu.

17.1. Ako vyplýva z vymedzenej právnej otázky (bod 15. tohto rozhodnutia) túto otázku odvolací súd, ani súd prvej inštancie neriešili. Oba vo svojich rozhodnutiach konštatovali existenciu dôvodov na zrušenie spotrebiteľského rozhodcovského rozsudku podľa ustanovenia § 45 ods. 1 písm. b) zák. č. 335/2014 Z. z. (aj iných ustanovení). To, že odvolací súd pri výklade menovaného ustanovenia pripodobnil jeho obsah právu na spravodlivý proces, neznamená, že ich aj stotožnil. Oba konajúce súdy veľmi konkrétne uviedli, v čom podľa nich došlo k dôvodnosti žaloby podľa písm. b) predmetného ustanovenia a teda, či účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania (ne)bol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu alebo o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo mu (ne)bolo umožnené sa zúčastniť na spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Z napadnutých rozhodnutí ani nevyplyva, že by súdy nižších inštancií akýmkoľvek spôsobom pri posudzovaní žaloby vychádzali z ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) CSP, a tiež, že by kritériá stanovené týmto ustanovením aplikovali na ustanovenie § 45 ods. 1 písm. b) zák. č. 335/2014 Z. z. Odvolací súd textáciou rozhodcovský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces vyjadril obsah predmetného ustanovenia § 45 zák. č. 335/2014 Z. z., ale nevymedzil tým rozsah skúmania rozhodcovského rozsudku, ktorý by mohol predstavovať „niečo ako“ odvolací prieskum.

18. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou prijatím aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku, a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa (konkrétne) priečil i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky sp. zn. 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Na základe uvedeného možno konštatovať, že dovolanie je pokiaľ ide o namietané nesprávne právne posúdenie, neprípustné.

19. Naviac dovolací súd dopĺňa, že žalovaná ani len nenamietala nesprávne právne posúdenie otázok súvisiacich s ostatnými dôvodmi na zrušenie spotrebiteľského rozhodcovského rozsudku, okrem ustanovenia § 45 ods. 1 písm. b) zák. č. 335/2014 Z. z. Preto by bolo už v danom dovolacom konaní nadbytočné skúmať a posudzovať opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalovanej vo vzťahu § 45 ods. 1 písm. b) zák. č. 335/2014 Z. z. Ani prípadné zistenie toho, že odvolací súd na základe riešenia právnej otázky vec nesprávne právne posúdil, by totiž nemohlo viesť k inému rozhodnutiu dovolacieho súdu (ostatné dôvody, najmä písm. d) na zrušenie rozsudku by ostali nedotknuté). Ak by sa aj (prípadne) dovolateľke podarilo doložiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP a preukázať jeho opodstatnenosť podľa § 432 ods. 1 CSP vo vzťahu (iba) k jednému z inak samostatných dôvodov, zvyšné dôvody by naďalej tvorili nespochybnený základ rozhodnutia, v dôsledku čoho by dovolanie nebolo spôsobilé privodiť pre dovolateľku priaznivejšiu procesnú situáciu (zrušenie alebo zmenu dovolaním napadnutého rozhodnutia).

20. Dovolateľka ďalej namietala existenciu vady v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP tým, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu.

21. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP a IV. ÚS 15/2021, príp. I. ÚS 336/2019) dovolateľka v dovolaní namietala i nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné odôvodnenie tým, že sa odvolací súd nevysporiadal s jej námietkami voči rozsudku súdu prvej inštancie uvedenými v odvolaní.

21.1. K námietkam dovolateľky týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces (podrobnejšie poukazuje dovolací súd napr. na rozsudok najvyššieho súdu z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Cdo/130/2021).

21.2. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalovanej spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších inštancií, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa komplexne vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami žalovanej, jeho argumentácia je koherentná a rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v oprávnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

21.3. V preskúmvanej veci v bodoch 10. až 15. krajský súd zhrnul odvoláciu argumentáciu žalovanej. Odvolací súd sa prípustným spôsobom zaoberal tými námietkami žalovanej, ktoré považoval za najpodstatnejšie, aby dostatočne odvrátil spochybnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu. Uviedol, že nie je možné vylúčiť, že jedno pochybenie rozhodcovského súdu môže súčasne naplniť viacero dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Podrobne vyložil ustanovenia § 45 ods. 1 písm. b) a d) zák. č. 335/2014 Z. z. a v závislosti od zákonného vymedzenia ustálil, akým spôsobom došlo k ich porušeniu, spôsobujúcemu dôvodnosť žaloby a zrušenie rozhodcovského rozsudku aj s ohľadom na najzásadnejšie body z argumentácie žalovanej. Napokon ani sama žalovaná v dovolaní nekonkretizovala, na ktoré námietky mal podľa jej predstáv odvolací súd reagovať.

21.4. Pokiaľ šlo o problematiku čl. 15 ods. 3 rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu tu odvolací súd v bode 25. vysvetlil, že nesprávnosť postupu, keď bolo nariadené pojednávanie, ktoré bolo neskôr zrušené a napriek výzve, nečakal rozhodcovský súd na vyjadrenie žalovanej. V dôsledku nepredvídateľnosti tohto postupu došlo k zásahu do právnej autonómie žalobcu rozsudkom v jeho neprospech. Problematickým bolo, že rozhodcovský súd uviedol svojim pôvodným postupom žalobcu do omylu, že bude zohľadnené jeho vyjadrenie, a že bude môcť predostrieť argumenty na pojednávaní spolu s vykonaním dôkazov, a napriek tomu súd rozhodol bez pojednávania a vyčkania na jeho vyjadrenie. V danej súvislosti odvolací súd zistil nie porušenie rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu, ale samotné porušenie zákona, čo kvalifikoval ako dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ods. 1 písm. b) a d) zák. č. 335/2014 Z. z. Postup rozhodcovského súdu musí byť okrem súladu s rokovacím poriadkom vždy aj v súlade so zákonom. Dôvody podľa § 45 ods. 1 písm. b) a d) zák. č. 335/2014 Z. z. ako také na meritórne rozhodnutie postačovali, a preto sa nemusel odvolací súd

zaoberať odvolacou argumentáciou k ďalším bodom ustanovenia § 45 zákona č. 335/2014 Z. z. odôvodňujúcimi zrušenie rozhodcovského rozsudku, ako ich vymedzil súd prvej inštancie. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na znenie ustanovenia § 70 zák. č. 335/2014 Z. z. veta prvá.

21.5. Dovolací súd nepovažoval za relevantnú ani námietku, že sa mal odvolací súd vyjadriť k zrušeniu predmetného rozhodcovského súdu. Charakter závažných v á d spôsobujúcich potrebu zrušenia rozhodcovského rozsudku, ktorý bol mimochodom exekučným titulom proti žalobcovi, nemôže ísť do úzadia kvôli tomu, že rozhodcovský súd zanikol. Je to už ďalej vecou procesnej taktiky a ďalšieho postupu, aké zvolí žalovaná, s ohľadom na to, či mal predmetný rozhodcovský súd právneho nástupcu a pod. Naviac túto situáciu právna úprava aj predpokladá a rieši v ustanovení § 71 ods. 4 zák. č. 335/2014 Z. z. Preto ak sa odvolaciemu súdu nezdalo potrebné osobitne na túto námietku reagovať, nespôsobil tento postup dôvodnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

21.6. Dovolací súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu dostatočne vysvetľuje, prečo bol žalobca v predmetnom spore úspešný.

22. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Dovolací súd ďalej poznamenáva, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nálezy sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) sa zaoberal aj celkovým postupom odvolacieho súdu pokiaľ išlo o hodnotenie skutkových zistení a potrebu dokazovania a nezistil porušenie procesných pravidiel CSP v odvolacom konaní, ktoré by mohli mať za následok prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

22.1. Majúc na zreteli vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu nie je zaťažené vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23. Vo všeobecnosti si dovolací súd dovoľuje poukázať na charakter spotrebiteľského rozhodcovského konania a miesta práva na spravodlivý proces v ňom. V prvom rade je potrebné upriamiť pozornosť na odlišnosť spotrebiteľského rozhodcovského konania od „obyčajného“ rozhodcovského konania podľa zákona č. 244/2002 Z. z. Aj v dôvodovej správe k zákonu o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa uvádza, že dôvodom prijatia novej právnej úpravy je „nelichotivý stav“ a „expandovanie výskytu“ činnosti rozhodcovských súdov v spotrebiteľských veciach. Nie je preto namieste, ak sa na spotrebiteľské rozhodcovské konanie hľadí rovnakým pohľadom ako na bežné rozhodcovské konanie, rovnako ako nie je namieste použitie judikatúry týkajúcej sa bežného rozhodcovského konania. Nejde o rozhodcovské konanie stricto sensu, keďže právna úprava je v záujme zachovania práv spotrebiteľov natoľko kogentná, že v konečnom dôsledku ide o „hybrid“ medzi rozhodcovským konaním a súdnym konaním. To potvrdzuje aj dôvodová správa k zákonu o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, v ktorej sa uvádza, že účelom novej právnej úpravy je vytvoriť „osobitný druh mimosúdneho riešenia sporov blízky rozhodcovskému konaniu, ktorý umožní riešiť spotrebiteľské spory pri zachovaní garancie ochrany práv spotrebiteľa“ (MASLÁK, M., Zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní - komentár. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-5-30]. ASPI_ID KO335_2014SK. Dostupné z: www.aspi.sk. ISSN 2336-517X). Zákon č. 335/2014 Z. z. dokonca pripúšťa aj hmotnoprávny prieskum, čo v bežnom rozhodcovskom konaní nie je prípustné. Spotrebiteľské rozhodcovské konanie teda predstavuje osobitný druh mimosúdneho riešenia spotrebiteľských sporov, keďže tradičné

rozhodcovské konanie v spotrebiteľských veciach pred prijatím zákona č. 335/2014 Z. z. fatálne zlyhávalo. Nie je vôbec namieste na predmetné vzťahy aplikovať judikatúru týkajúcu sa riadneho rozhodcovského konania.

23.1. Zákon č. 335/2014 Z. z. bol prijatý o. i. v dôsledku implementácie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov (ARS), ktorá v bode 45 preambuly stanovuje, že „právo na účinný prostriedok nápravy a právo na spravodlivý proces sú základnými právami ustanovenými v článku 47 Charty základných práv Európskej únie. Z tohto dôvodu by sa postupy ARS nemali navrhovať s cieľom nahradiť súdne konanie a nemali by spotrebiteľov ani obchodníkov zbaviť ich práva na súdnu ochranu.“ Odhliadnuc od toho právo na spravodlivý proces nachádza svoje uplatnenie nielen v konaniach pred súdmi, ale aj v rámci rozhodcovského konania. Ide tu o vyjadrenie požiadavky rovnosti strán, toho, aby účastníci spotrebiteľského rozhodcovského konania mali možnosť predkladať spotrebiteľskému rozhodcovskému súdu svoje skutkové a právne argumenty, a tiež oboznámiť sa a vyvrátiť argumenty uplatnené v konaní protistranou, atď. V duchu týchto skutočností aj k predmetnému spotrebiteľskému rozhodcovskému rozsudku pristúpili aj v preskúvanom spore konajúce súdy nižších inštancií a v súlade s ním aj povahou spotrebiteľského rozhodcovského konania rozhodli.

24. Dovolací súd s ohľadom na uvedené konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je prípustné a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné, preto dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

25. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.